

De toekomst van collectieve contracten en de hardheid van individueel eigendom

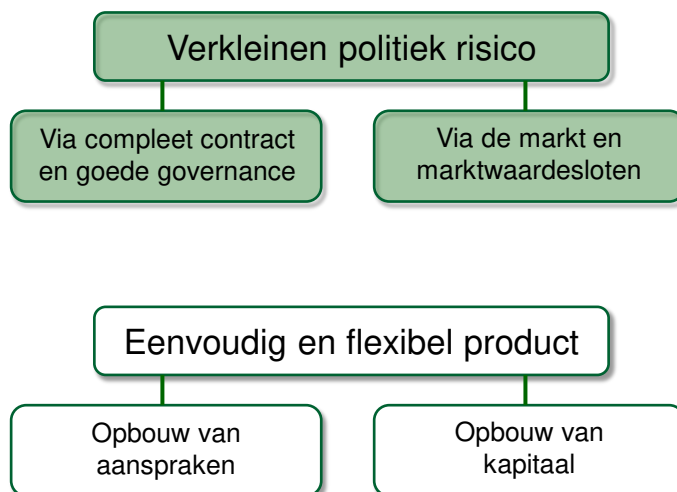
Reactie op het verhaal van Lans Bovenberg

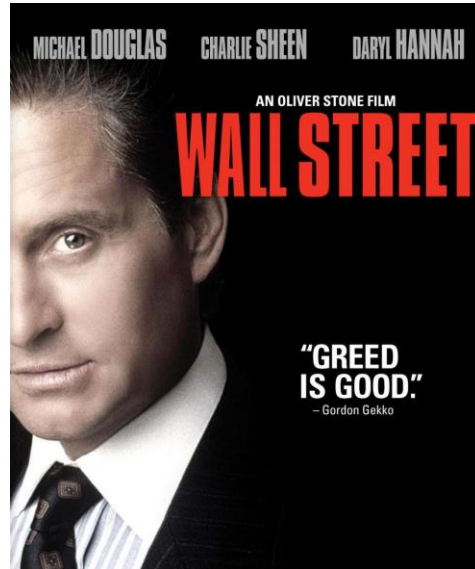
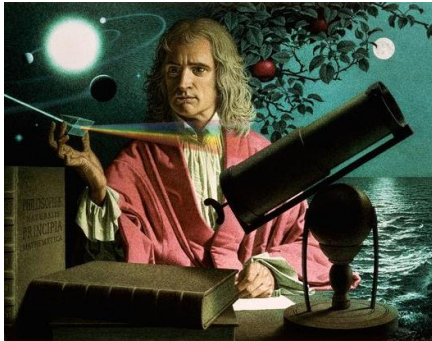
Rotterdam, 5 juni 2014

Dick Boeijen [op persoonlijke titel]

Twee vraagstukken met elk twee opties

Is de markt werkelijk zo "objectief"?

Collectieve "subjectieve" besluitvorming kan veel moois toevoegen aan de "objectieve" markt

BONUS

Aanvullende risicodeling:

- Macro langlevens
- Inflatie

Vergroten risicodraagvlak

Verstandig bijsturen:

- Unknown unknowns
- Marktfalen

Stabiliteit en dempen van pech- en gelukgeneraties

CONDITIES

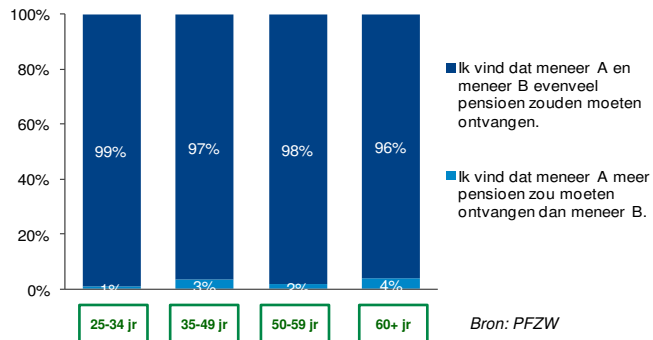
- Complete contracten
- Comply or explain
- Eigendom als *middel*: evenwichtigheidsstoets
- Voldoende draagvlak belanghebbenden

MALUS

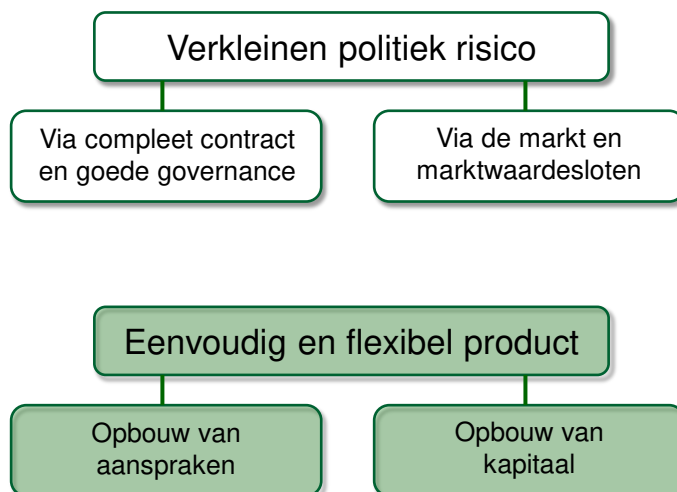
- Eigendomsrechten minder "hard"
- Minder ruimte voor keuzevrijheid
- Overdraagbaarheid

Voor de deelnemer is het vanzelfsprekend dat we pech- en gelukgeneraties zoveel mogelijk dempen

Stelt u zich de volgende situatie eens voor:
 Meneer A bouwt pensioen op in economisch goede tijden.
 Meneer B bouwt pensioen op in economisch slechte tijden.
 Beide verdienen hetzelfde salaris en betalen evenveel pensioenpremie.
 Welk antwoord heeft uw voorkeur?

Twee vraagstukken met elk twee opties

Is de angst voor kapitaalsopbouw wel terecht?

PREMIE

RENDEMENT

RISICOMANAGEMENT

De voor- en nadelen van kapitaalsopbouw

Eenvoud

Flexibiliteit

Transparantie

Uitlegbaar product

Evenwicht inleg – opbouw

Geen onbedoelde overdrachten

Geen doel dat gemanaged wordt

Te weinig rendement

Conversierisico

Hebben niet zozeer met kapitaalsopbouw te maken, maar met de huidige vormgeving daarvan

Op weg naar een standaard pensioenproduct waarin ieder pensioencollectief zijn ei kwijt kan

Plug and play

Risicodeling bij conversie?
 Risicodeling actieven en gepensioneerden?
 Risicodeling met toekomstige deelnemers?
 Risicodeling werkgever(s) en werknemers?

Harde individuele eigendomsrechten?
 Maximale individuele keuzevrijheid?

